

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 4. Aliud Argumentum principale ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

endentia & omnimoda identitatis cum differentijs ex parte obiecti.

Dices aliter se habere ens respectu differentiarum ac se habet animal respectu illarum.

- 103 Sed contra manifeste, quia vel hæc differentia est inter ens, & differentias obiective sumptas, vel ex parte conceptus formalis, sed neque ex vna, neque ex altera parte datur discrimen inter ens & animal in ordine ad differentias: ergo falsa est solutio. Maior est certa, quia quidquid est in ente aut est formale ex parte cognitionis, aut est ex parte obiecti ipsius cognitionis, vt de se pater, nihil enim præter hæc reperitur in ente vt ex ipsis terminis liquet.

Minor in qua est difficultas sic demonstratur, quia si ens & differentia sumantur ex parte cognitionum, distinguuntur non solum per rationem inadæquate aut adæquate, sed etiam distinguuntur realiter adæquate, quia cognitio terminata ad ens, & cognitio terminata ad differentias realiter distinguuntur vt *questionibus sequentibus* late demonstrabitur.

- 104 Si autem sumantur ens & differentia ex parte obiecti, nulla datur distinctio neque realis neque rationis, quia nulla datur præcisio obiectiva adhuc per rationem inter ens & differentias, sed etiam similiter si animal & rationale, aut irrationale attendantur ex parte conceptuum formalium distinguuntur realiter adæquate, sicut conceptus formales entis & differentiarum, si autem sumantur obiective ens, rationale, irrationale & animal nullomodo distinguuntur, quia nulla datur præcisio obiectiva, ac proinde datur omnimoda identitas inter illas adhuc per rationem, sicut inter ens, perfectiorem &c. ergo eodem modo se habet animal respectu differentiarum tam obiective quam formaliter, sicut ens respectu suarum differentiarum: ergo falsum est dicere dari discrimen inter ens comparatum cum differentijs, & inter animal comparatum cum rationali, & irrationali: ergo si animal nullo modo est analogum, sed omnino univocum, similiter animal ens erit omnino univocum & non analogum.

Vrgetur principaliter conclusio, si fundamentum Adversariorum esset verum, & equivocum esset analogum, sed hoc est absurdum, quod negant adversarij, ergo &c. probatur maior, equivoca essent partim diversa, & partim eadem: ergo essent analogi. Probatur antecedens, equivoca vt significantur hoc nomine canis v. g. sunt diversa, sed quatenus significantur hoc nomine substantia sunt eadem: ergo equivoca essent partim eadem & partim diversa. Probatur maior, ideo secundum Adversarios ens est analogum, quia quatenus significatur per nomen ens, est idem & per nomen substantia est diversum: ergo vt aliqua sint analogi sufficit quod vt significantur per diversa nomina sint partim eadem, & partim diversa.

- 105 Dices, quod est diversa ratio in equivocis ac in analogis transcendentibus, quia nomina diversa significant eundem conceptum transcendentem, saltem inadæquate; nam idem conceptus entis significatur per nomen ens & per nomen substantia, in equivocis autem per diversa nomina non significatur idem conceptus, sed diversi.

- 106 Sed contra & meo videri satis efficaciter contra, Hurr. nomen canis in sententia Hurr. significat expresse, & formaliter animal latrabile, & etiam significat expresse substantiam, & idem no-

men substantia significat eandem substantiam, sed substantia significata per nomen canis & per nomen substantia est idem conceptus inadæquate: ergo in equivocis per diversa nomina significatur idem conceptus saltem inadæquate. Probatur minor, quia ratio superior & species sunt idem conceptus inadæquate, quia tantum inadæquate distinguuntur: ergo nomen significans speciem & significans rationem genericam, significant eundem conceptum inadæquate; sed nomen canis & nomen substantia significant rationem genericam & speciem: ergo significant eundem conceptum inadæquate: ergo equivoca sunt analogi, quia provt significata per diversa nomina sunt partim eadem & partim diversa: ergo nullum datur nomen equivocum.

SVBSECTIO IV.

Aliud argumentum principale ponitur.

Quia essentia divina licet transcendat divinas relationes (nam ultimum Paternitatis non est ens creatum sed increatum & independens: ergo Deus est ratione cuius definitum est in Ecclesia contra Gilbertum Porretanum: quidquid in Deo est Deum esse) & divinarum relationes dicant multitudinem & diversitatem, nihilominus divina essentia vt talis, & secundum conceptum divinæ essentia, semper est eadem vna sine aliqua diversitate & multiplicitate, ergo licet ens vt sic quod in se vt præsum est simpliciter vnum transcendat differentias habentes diversitatem inter se, nihilominus ipsum ens vt ens, & sub conceptu expresso entis non dicat diversitatem, sed unitatem quam ex se habet: consequentia patet à paritate rationis, quia non est maior ratio quare divina essentia ratione transcendentia in relationibus distinctis, & differentibus non habeat diversitatem ab illis, & habeat illam ens à differentijs in quibus imbibitur.

Deinde quia quando datur aliqua forma vel quasi forma in aliquibus subiectis capacibus talis formæ, effectus primarius resultans in vno subiecto necessario resultat in alio, vnde si existente in aliquo subiecto capaci forma non resultat effectus primarius illius, evidenter sequitur talem effectum non oriri à tali forma, v. g. quia videmus in sacaro esse dulce, vbi existit albedo, & in signo aut parietis, vbi datur albedo, non dari dulce, evidenter colligimus dulce non esse effectum primarium albedinis, neque dulcorem aut dulce esse provenire ab albedine, sed videmus in Deo aut in divina essentia transcendentiam respectu diversarum & distinctarum relationum, & nihilominus ex vi talis transcendentia nihil diversitatis refunditur in divinam essentiam: ergo evidenter sequitur transcendentiam, quæ connaturaliter datur in ente nullam causare in ipso diversitatem, quia licet transcendat illas, transcendit ipsas per modum formæ metaphysicæ, quæ ex eo quod talis est (vt supra demonstravimus) nullo modo potest formaliter diversificari à differentijs, quæ sunt quasi subiectum talis formæ; forma enim constituitur à subiecto, sed e contra.

Deinde quia licet ens transcendat differentias, non est in differentijs expresse, sed confuse; differentia autem confusa unitatem habent, & solum differentia quoad expressum habent diversitatem.

Quæst. III. Vtrum Transcendentia, &c. III

tem, unde cum ens solum in confuso sit in illis, idco non amittit suam unitatem, quia non identificatur cum differentiis, quoad expressum, in quibus solum ut sic reperitur diversitas, ratio autem magis à priori est, quia impossibile est quod aliqua ratio etiam si sit transcendens, non sit univoca, & quod sit omnino eadem sine aliqua diversitate ex parte sui, sed ratio entis etiam licet transcendat, dum tamen sit simpliciter præcisa, quatenus talis ex parte sui, & quatenus quoad explicitum distinguitur ab inferioribus & à differentiis, est omnino sine aliqua diversitate in suo esse, & ex parte sui: ergo est simpliciter univoca. Maior iam supra longè lateque demonstrata manet: minor etiam patet ex dictis *quæstione superiori*; nam licet ens transcendat differentias, differentia non sunt in ente: ergo non possunt diversificari ipsum ens, imo quando ens præcinditur à differentiis, destruuntur differentia, sicut quando separatur anima ab homine, qui constituitur essentialiter ab illa destruitur homo: sed ens constituit essentialiter differentias: ergo quando ens præcinditur simpliciter ab illis, illæ destruuntur & non sunt: ergo non possunt diversificari ipsum ens, quia quod non est nihil potest facere, quia non entis nullæ sunt qualitates, ut est certissimum axioma iurisperitorum.

Nec valet dicere divinitatem non transcendere divinas relationes; ac proinde non accipere diversitatem ab illis, quia oppositum sentit Hurt. cum quo pugnamus.

108 Deinde, quia licet divina essentia non includatur essentialiter in divinis relationibus distinctis inter se, & diversis realiter ex eo quod non constituat illas essentialiter, nihilominus tamen includitur in divinis personis, quia constituit illas essentialiter. Pater enim essentialiter est Deus, sicut Filius est essentialiter Deus; sed hæc divinarum personarum eodem modo distinguuntur inter se & diversificantur sicut ipsæ divinarum relationes, quia sicut paternitas differt & distinguitur realiter à filiatione, ita pater realiter differt & distinguitur à filio; sed licet transcendat personas divinas & includatur in illis essentialiter, nihil accipit divinitas diversitatis à diversitate earum; ergo similiter licet transcederet divinas relationes cum non transcederetur ab ipsis, neque constitueretur ab illis essentialiter propter rationes dictas, nihil diversitatis acciperet, neque distinctionis realis à diversitate & distinctione realium relationum; sicut nihil diversitatis & distinctionis accipit à distinctione & diversitate divinarum personarum quas transcendit & in quibus includitur, quia non est maior ratio unius quam alterius, ut patet ex dictis.

109 Vergetur amplius, quia ens ut sic & substantia ut sic, transcendunt divinas relationes, quia tales relationes quatenus tales, sunt vera entia à parte rei & veræ substantiæ, & nihilominus ens & substantia non sunt analogæ, sed univocæ, neque habent diversitatem, sed potius non obstant transcedentia, manent cum omnimoda unitate, & æqualitate: ergo transcendencia in ente etiam comparatur respectu Dei & creaturarum, non tollit univocationem nec causat analogiam, quod autem ens & substantia non sint analogæ respectu divinarum relationum, & adversarij concedunt, & ratio est manifesta quia semper inter analogata datur unum quod sit præcipuum

& excedat imperfectione cætera, & per attributionem ad illud cætera dicuntur talia, v. g. quia in vestra sententia ens est analogum respectu Dei & creaturarum, inter Deum & creaturas quæ analogata dicuntur, Deus est principaliter analogatum quod est maius perfectius & inæquale analogatum respectu creaturarum, sed inter divinas personas nulla est maior altera, neque sunt inæquales sed omnes sunt personæ cœquales, ut patet ex Symbolo Athanasij ibi: *Sed Pater & Filius & Spiritus Sancti una est divinitas, æqualis gloria, cœterna maiestas; & in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus, sed totæ tres personæ æternæ sibi sunt & cœquales*; neque persona Filij est per attributionem ad Patrem, licet referatur ad illum, sicut neque Pater est per attributionem ad filium, licet referatur ad illum: ergo tres divinarum personæ non sunt analogata respectu entis & substantiæ, ac proinde ens & substantia licet transcendant divinas relationes non sunt analogæ sed univocæ; ergo transcendentia non tollit univocationem ab ente, nec causat analogiam in illo.

Respondet Hurt. quod ens quatenus transcendit relationes divinas sicut quodlibet aliud quodcumque prædicatum non est analogum, quia ens si transcendat nullam dicit inæqualitatem, quia relationes divinarum non sunt inæquales, & ideo ens pro ut contractum & transcendens ipsas relationes divinas, non est inæquale sibi; verò quatenus ens transcendit res omnes creatas, v. g. ens quatenus transcendit Petrum & Paulum, est inæquale sibi, quia Petrus & Paulus sunt inæquales in suis differentiis.

Sed contra primo, quia definitio analogorum non dicit quod ratio significata sit æqualis, & inæqualis, sed tantum quod sit partim eadem & partim diversa, atqui ens, quatenus transcendit divinas relationes est partim idem & partim diversum: ergo est analogum. Maior est certissima & ante probationem illius suppono quod omnis definitio in qua ponitur aliqua differentia debet poni terminus non communis pluribus ut differentia, sed terminus qui solum conveniat rei, quæ definitur, quia differentia est propriissima definiti, sed hic terminus partim diversus, & partim idem est differentia quæ ponitur in definitione analogi: ergo non poterit convenire alijs quæ non sunt analogæ, & si illis convenit necessario erunt analogæ, sed hic terminus partim diversus & partim idem convenit enti comparato ad relationes divinas: ergo ens comparatum ad relationes divinas est analogum secundum vestra principia; maior est evidens: ideo rationale non potest convenire bruto: quia rationale est differentia ultima hominis & cuiusque convenit rationale, est homo. Minor etiam est evidens, quia relationes divinarum sunt diversæ, sed per vos quotiescumque ens transcendit differentias diversas est partim idem & partim diversum, sicut quia transcendit differentias inæquales est æquale & inæquale: ergo ens quod transcendit personalitates divinas distinctas, & diversas inter se provt præcisum, erit idem & provt contractum diversum: ergo ens comparatione relationum divinarum habet differentiam analogi: ergo est analogum, vel si terminus partim diversus & partim idem, est communis nomini analogo, & non analogo: ergo ut ponatur in definitione analogi ut differentia, debet poni

poni expresse ratio formalis differentialis, sed ponitur terminus partim diversus: ergo vel terminus partim diversus exprimit differentiam analogorum à non analogis, vel est mala definitio analogorum; quia non ponitur in illa expresse differentia: sed hoc secundum est falsum, ut asserunt omnes Doctores & ipse Hurt. qui admittunt illam definitionem ut bonam: ergo ille terminus partim diversus, est nomen analogum. Patet consequentia, cuiusque convenit aliqua differentia ultima alicuius speciei, convenit essentia illius speciei, sed terminus partim diversus est differentia ultima nominis analogi: ergo cuiusque convenit illa particula, convenit essentia nominis analogi. Maiorem late probavi in *Logica*, disp. 1. q. 5. sect. 2. argumento 2. pro nostra conclusione minor est etiam probata: consequentia legitime inferitur. Tunc sic arguentor, hæc differentia partim diversa convenit enti transcendenti divinas relationes: sed cuiusque convenit hæc differentia, partim diversa est analogum: ergo ens est analogum comparatione divinarum personarum.

112 Conferatur, enti transcendenti divinas personas non convenit definitio univocorum, nec equivocorum: ergo convenit definitio analogorum: antecedens quantum ad primam partem est evidens, nam nomen ens non est equivocum comparatione divinarum personarum, ut concedunt omnes Doctores Theologi; patet idem antecedens quantum ad secundam partem, nomen univocum est quod significat rationem omnino eandem, & non partim eandem & partim diversam, sed nomen ens comparatum ad divinas relationes non significat rationem omnino eandem: ergo non est nomen univocum. Maior est definitio nominis univoci, quæ colligitur evidenter ex definitione univocorum. Probatur minor, ens provt abstractum est omnino idem, sed provt contractum ad divinas relationes est diversum, quia divinarum relationes sunt diversæ inter se: ergo ens quod transcendit ipsas relationes est diversum, quia ipsæ relationes divinarum diversificantur per conceptum entis ut asserit Hurt. de omnibus rationibus transactis ab ente: ergo enti transcendenti divinas relationes non convenit definitio univoci: ergo convenit definitio analogi. Patet consequentia: omne nomen aut est univocum, aut equivocum aut analogum, sed nomen ens provt significat conceptum transcendentem divinas relationes non est univocum, neque equivocum: ergo est analogum. Maior est evidens, vel assignent Adversarij quodnam sit aliud nomen præter tria assignata. Minor est iam probata: consequentia legitime inferitur, & est contra omnes Doctores: ergo datur aliquis terminus transcendens, qui non sit analogus: ergo transcendentia præ se habet transcendencia est, non est causa alicuius analogiæ.

Secundo impugnatur eadem solutio & meo 113 videri evidenter, Pater Hurt. præcipue quantum ad illam partem, in qua asserit ens esse analogum respectu Petri & Pauli, ens comparatum ad Petrum & Paulum non potest esse æquale & inæquale: ergo non est analogum respectu illorum: consequentia est evidens, quia apud P. Hurt. ut vidimus, ens est analogum in quantum est æquale & inæquale. Probatur antecedens, ens comparatione Petri & Pauli nec ratione sui, nec ratione divinarum potest esse inæquale: ergo, &c.

Probatur antecedens, & imprimis non ratione sui, ut aperte concedit Hurt. nec ratione divinarum in quibus includitur per duo individua eiusdem speciei, non possunt esse æqualia & inæqualia, sed Petrus & Paulus sunt individua eiusdem speciei, & sunt æqualia: ergo non possunt esse inæqualia. Maiorem late probat Hurt. disp. 2. de anima, sect. 7. subsect. 4. & nixus hoc fundamento asserit individua eiusdem speciei debere esse omnino similia & æqualia in perfectione: minor est evidens quantum ad primam partem, & quantum ad secundam partem probatur ab eodem. Hurt. loco citato: ergo ratio entis comparatione Petri & Pauli non potest esse æqualis & inæqualis. Patet consequentia. Tunc ratio entis æqualis est & inæqualis quando includitur in diversis inæqualitatibus, sed differentia respectu Petri & Pauli secundum Hurt. & veritatem non sunt inæquales: ergo ratio entis ex vi differentiarum non potest esse inæqualis.

Confirmatur, si ratio entis esset æqualis & inæqualis respectu Petri & Pauli, Petrus & Paulus essent æquales in ratione entis & inæquales in suis differentiis substantialibus, quia in tantum est ens inæquale respectu Petri & Pauli, ut asserit Hurt. *disputatione citata in Logica*, §. 109. in quantum ratio entis est idem cum differentiis, sed illæ differentia sunt omnino æquales, vel Hurt. in *Logica* opponitur sibi ipsi in *disputatione citata de Anima*: ergo ratio entis nullo modo est inæqualis respectu Petri & Pauli: ergo vel non est analogum vel si est analogum, ratio quæcumque transcendens etiam non sit inæqualis potest esse analogum: ergo ratio entis comparata ad divinas relationes est analogum, quia est transcendens. Deinde impugnatur eadem solutio Hurt. in quantum asserit rationem entis esse æqualem & inæqualem sibi: implicat quod idem respectu eiusdem sit æquale & inæquale, ut probat Hurt. *loco citato de anima*, sed conceptus entis provt abstractus & contractus est idem formalissime secundum Hurt. sine aliqua distinctione: ergo non potest esse æqualis & inæqualis sibi: ergo ens non est analogum ad Deum & creaturas. Patet ultima consequentia, in tantum esset ens analogum ad Deum & creaturas in quantum esset æquale & inæquale, simile & dissimile sibi, sed ens non potest esse æquale & inæquale, simile & dissimile sibi ipsi: ergo non potest esse analogum.

Vergetur amplius, quia etiam si supponamus 115 differentias individuales Petri & Pauli esse inæquales, ratione cuius ens omnino identificatum cum illis habeat inæqualitatem quæ causet analogiam, nihilominus duæ aquæ, quæ sunt entia homogenea eiusdem speciei & omnino similia, tam quoad essentiam, quam quoad differentias individuales nullam habent inæqualitatem, neque in differentiis specificis, quia sunt eiusdem speciei, neque in differentiis individualibus, quia sunt omnino similes in illis differentiis propter homogenitatem illarum: ergo ens quod transcendit duas aquas nullam habet inæqualitatem aut dissimilitudinem ratione differentiarum: ergo non est analogum ens respectu illarum; unde transcendentia ex se non causabit analogiam, quia si causaret illam ubicumque reperiretur causaret ipsam: sed reperitur in ente respectu duarum aquarum, & nihilominus non constituit analogum respectu illarum: ergo secundum se transcendentia

Quaest. III: Virum Transcendentia, &c. 113

scendentia non causat analogiam, si autem dicas ens respectu duarum aquarum, esse analogum solum propter transcendentiam etiam si nullam habeat inaequalitatem a differentijs, quia illa nullam inter se habent inaequalitatem.

116 Ergo etiam ens respectu divinarum relationum quia transcendit ipsas erit analogum: sed ens & substantia licet transcendat relationes divinas, quae diversae sunt & dicunt multitudinem, nihilominus in se ipsis sunt rationes univocae simpliciter cum summa unitate sine eo quod participant diversitatem & multitudinem a divinis relationibus; nam si illam participarent, non essent univocae, ut diximus, & ratio quare non participant illam, est, quia licet illa ratio superior transcendat relationes, nihilominus ipsae relationes sunt inferiores substantia ut sic, & ente ut sic & inferiora: ex eo quod sint extra rationem superioris non constituunt rationes superiores, neque in ratione unius, neque in ratione diversae: ergo licet ens transcendat differentias, quae habent inaequalitatem quatenus differentiae ens non participabit illam inaequalitatem, quia ens est ratio superior respectu differentiarum inaequalium, & ratio superior ut diximus nihil accipit ab inferioribus, neque diversitatis, neque inaequalitatis propter rationem dictam, quia si acciperet aliquid ab illis, v.g. inaequalitatis etiam acciperet diversitatem ab illis, quia non est maior ratio unius, quam alterius, praecipue quia si reciperet inaequalitatem, esset quia differentiae sunt inaequales & ens habet transcendentiam respectu illarum, sed etiam ens transcendit differentias habentes diversitatem: ergo accipit diversitatem ab illis (magis immediate oppositam univocationi, & magis proprie constitutivam analogiae, quam inaequalitatem, quia illa expresse petitur ex vi definitionis analogorum, ubi dicitur, ratio vero substantiae partim eadem & partim diversa, ista vero non, siquidem nulla mentio fit aequalitatis vel inaequalitatis in definitione analogorum) sed licet deatur transcendentia, nihilominus ratio superior quia non constituitur a differentijs, eo quod sint extra rationem superioris, non accipit diversitatem ab illis ne constitutur ab eisdem: ergo similiter licet ens transcendat differentias inaequales non recipiet inaequalitatem ab eis, quia ipsae differentiae inferiores sunt extra rationem entis. Patet consequentia, quia ubi est eadem ratio formalis est idem effectus vel quasi effectus formalis: sed tota ratio propter quam diversae differentiae relationum divinarum non refundunt diversitatem quam habent in ens, est quia ens est superius ipsis, & ipsae quatenus inferiores non constituunt rationem superiorem quia sunt extra rationem illius praecipue quia est praecisa simpliciter ab illis, sed etiam in ente transcendente differentias inaequales datur eadem ratio formalis simpliciter praecisionis & superioritatis, & in differentijs inaequalibus datur eadem ratio inferioritatis non constitutionis rationis entis, quia sunt extra rationem superioris: ergo datur idem effectus vel quasi effectus formalis non accipiendi videlicet inaequalitatem ab illis.

117 Confirmatur, omnis ratio, siue sit univoca siue sit analogica, debet esse talis quatenus uno conceptu formali & uno nomine significatur cum hoc discrimine, ut analogum per illum ipsum

R. P. Ildeph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

conceptum partim idem & partim diversum, & secundum vos partim equale & partim inaequale in se ipso representatur: univocum autem omnino idem sine ulla inaequalitate: sed ens quatenus significatur per unum conceptum formalem exprimentem habens esse, vel per unum nomen representans non repugnans existere, significatur sine aliqua diversitate: ergo est univocum & non analogum, etiam si alias transcendat differentias. Minor sic probatur, quia hic conceptus expressus tantum representat habere essentiam & non diversitatem aut inaequalitatem habendi illam, sed omnimodam convenientiam omnium inferiorum in habendo esse, quia significatur per hunc conceptum ratio quaedam, quae omnibus rebus eodem modo praedicatur, diversitas autem & inaequalitas non potest de omnibus eodem modo praedicari, quia diversitas semper oritur in aliquo subiecto a differentia constituyente illud, v.g. homo est differens ab equo & inaequalis ipsi, quia constituitur per rationale tanquam per differentiam superiorem & inaequalem existentem in homine formaliter & inclusam formaliter in ipso: sed ens etiam si transcendat differentias non constituitur formaliter ab ipsis, neque includit ipsas ac proinde ipsae non existunt formaliter in ente, quia est simpliciter praecisum ab illis: ergo licet transcendat differentias, neque habet inaequalitatem ab ipsis, neque diversitatem; sed potius est unum & idem simpliciter, ergo transcendentia non tollit univocationem ab ente supposita praecisione simpliciter.

Maiores illa prima est clara, quia si analogum 118 per diversos conceptus & diversa nomina significatur, non erit analogum, v.g. amenitas prae & visus hominis sub his duobus conceptibus non sunt analogica usque dum significantur eodem conceptu seu nomine risus, ita ut identitas & diversitas quae in analogo datur non per varia nomina & varios conceptus significetur, & idem est de univocis: ergo omnis ratio siue sit univoca siue analogica debet esse talis quatenus uno conceptu formali significatur: ergo si ens significatur per haec nomina substantia & accidens cum sint varia nomina non significabitur ut analogum: ergo tantum quatenus ens per unum conceptum formalem & nomen significatur ut partim idem, & partim diversum erit vere analogum, sed per hunc conceptum & per hoc nomen ens, & quatenus subest illis & per illa representatur ut ratio superior respectu accidentis & substantiae, non significatur ut partim idem & partim diversum, sed potius ut omnino idem indivisibiliter, ut patet ex dictis: ergo ut sic & sub hoc nomine entis, & sub conceptu formali praescindente rationem essendi non erit analogum, sed univocum, licet quatenus per particularia nomina accidentis & substantiae significetur diversitas, quia ut sic non est ens formaliter & expresse, sed inferiora entis, & non est analogum sed analogata physicae inaequalitatis, quod evidenter patet, nam ratio analogica ut analogica entis est superior respectu accidentis & substantiae, & participatur ab illis & in suo posse non constituitur ab ipsis; imo inferiora per illam constituuntur metaphysice, sed accidens & substantia ut sic expresse non sunt ratio superior respectu accidentis & substantiae: ergo accidens & substantia quatenus his conceptibus

P expi

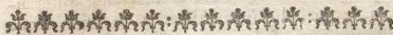
exprimuntur, non sunt ratio superior analogæ; sed analogata physice, sed ut sic non possunt dare diversitatem rationi superiori nec inæqualitatem, & sic ratio superior nihil accipit ab inferioribus tollens univocationem, alias nihil erit univocum: ergo.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

119 **A**D argumenta, ad primum conceditur maior & negatur minor, ad probationem negatur maior propositio, & etiam licet esset eadem cum non significaretur per idem nomen non esset analogæ.

Ad secundum concedo maiorem & minorem, & nego consequentiam, quia licet ens identificetur cum differentiis a parte rei formalissime, nihilominus per intellectum distinguitur inadæquate à differentiis tanquam ratio superior ab inferioribus, ac proinde nullam diversitatem accipit ab illis, ut patet ex late dictis in probatione nostræ conclusionis: ad confirmationem negatur antecedens, quia etiam licet esset transcendens animal esset univocum & non analogum.

QVÆSTIO IV.

Utrum dependentia causet analogiam.

SECTIO I.

Adversaria sententia proponitur.

1 **P**RIMA sententia asserit dependentiam unius inferioris entis ab alio causare analogiam in ratione superiori entis, sic Gaetanus opusculo de ente & de essentia. Pater Suarez in metaphysica, tom. 2. disp. 28. sect. 3. Pater Vasquez 1. part. & multi alij.

2 Probatur primo, quia dependentia unius ab alio constituit inæqualitatem in ratione communi abstracta, in qua inferiora conveniunt, sed inæqualitas in ratione communi est analogia: ergo dependentia unius ab alio causat analogiam. Maior sic probatur, ratio communis respicit inferiora, quia est per ordinem ad illa, sed illa respicit ut sunt in se ipsis: ergo ea respicit cum eadem dependentia quam inferiora habent inter se ipsa: sed ea quæ dependent habent inæqualitatem in ea ratione qua datur dependentia: ergo.

3 Secundo probatur ratione divi Thomæ, qua probat inter Deum & creaturam dari analogiam, quando effectus non adæquat virtutem causæ, nomen utrique commune non dicitur univocè, sed analogicè de illis: atqui creaturæ sunt effectus Dei & non adæquat virtutem eius: ergo nomen ens commune Deo & creaturis non dicitur univocè de illis, sed analogicè: probatur maior, quando effectus non adæquat virtutem causæ non recipit similitudinem eius secundum eandem omnino rationem: ergo nec potest habere nomen commune secundum eandem rationem: ergo est nomen analogum. Patet vltima consequentia,

illud est nomen analogum quod non est commune pluribus secundum eandem rationem, sed nomen ens non est commune Deo & creaturis secundum eandem rationem: ergo est analogum.

Et si dicas, quod effectus, qui non adæquat virtutem causæ id habet non secundum rationem communem in qua conveniunt effectus, & causæ, sed secundum rationem principalem & propriam effectus, quod non tollit univocationem, ut patet in omni causæ æquivocæ, quæ potest univocè convenire cum suis effectibus in aliqua ratione communi, quia illa inadæquatio tantum est secundum rationes specificas causæ & effectus, v. g. sol est causæ æquivocæ ignis, auri, & aliorum corporum inferiorum, sed sol, aurum, & ignis conveniunt univocè in ratione substantiæ corporis, &c. ergo bene potest causæ æquivocæ convenire univocè cum suo effectui.

Sed contra, quia quando effectus procedit à causæ non solum secundum rationem principalem, sed etiam secundum rationem communem significatam per nomen commune causæ, & effectui, & in illa non adæquat causam, habent dissimilitudinem non solum in ratione principali, sed etiam in ratione communi: sed creatura procedit à Deo non solum secundum rationem principalem, sed etiam secundum rationem communem entis existentis in creatura, & in illa non adæquat perfectionem Dei: ergo creatura non solum habet dissimilitudinem cum Deo secundum rationem principalem creaturæ, sed etiam secundum rationem communem entis. Maior est certa & probatur ex discrimine quod datur inter Deum & alias causas æquivocas, quia illæ causæ tantum causant per se rationes principales effectuum & non rationem communem, illa enim supponitur ad ipsos effectus, & sic tantum causatur per accidens, quia ut asserit Aristoteles, effectus non causatur per se secundum illam rationem quæ supponitur ex parte subiecti: sed secundum illam quæ non supponitur, v. g. quando ex aère fit ignis non producit per se ratio elementi, quia illa supponebatur ex parte subiecti, sed tantum producit per se ratio talis elementi, quæ non supponebatur ex parte subiecti, sed omne ens creatum producit suum effectum ex præsupposito subiecto in quo præcedit ratio entis, substantiæ, &c. ergo ratio entis & substantiæ non producit per se à causæ creatæ æquivocæ. Tunc sic, Deus à contrario sensu producit per se in creatura non solum rationem entis particularis secundum rationem particularem, sed etiam rationem entis communis in quantum ens est, & quia non præsupponitur ex parte subiecti cum Deus producat ex nihilo, & in illa ratione creatura non adæquat Deum: ergo creatura non solum est dissimilis Deo secundum rationem particularem, sed etiam secundum rationem communem entis, & in quantum ens est. Probatur antecedens, & est etiam minor præcipua ens existens in creatura, est ens dependens: ergo producit à Deo. Patet consequentia, omne illud quod est dependens reale producit à Deo: sed ens existens in creatura est reale dependens: ergo producit à Deo.

Et si neges quod ens existens in creatura dependet, contra est: ergo ens existens in creatura non dependet: ergo est à se & per consequens Deus. Patet consequentia, illud quod est ens & non dependet, est à se; ideo Deus est à se quia est ens non dependens.